

Update de Fisioteràpia Invasiva

7 d'octubre de 2023

De 9.15 h a 12.45 h

En línia

**Organitzada per la
Comissió de Fisioteràpia
Neuromusculoesquelètica**

**Col·legi
de Fisioterapeutes
de Catalunya**

Presentació

Actualment, cada cop és més habitual l'ús de tècniques invasives dins de la pràctica clínica dels fisioterapeutes, així com la pràctica de punció seca, la qual s'ha desenvolupat al voltant del maneig del dolor en quadres vinculats amb la síndrome de dolor miofascial.

En revisions sistemàtiques i metaanàlisis publicades al 2021 per Jorge Sánchez-Infante i altres col·laboradors, es va arribar a la conclusió que existeix evidència de qualitat moderada sobre els resultats que té la punció seca en el maneig del dolor a curt termini i com aquests són superiors al placebo o a l'aplicació d'altres tècniques.

Una altra tècnica és l'electròlisi percutània, la qual es diferencia de la resta per l'ús de corrent galvànica amb l'objectiu de provocar canvis fisiològics en el teixit i canviar els símptomes del pacient.

Al 2021, Gómez-Chiguano i altres col·laboradors, van publicar una revisió sistemàtica i metaanàlisi en la qual es va arribar a la conclusió que es millorava el dolor i la disfunció en diferents quadres de dolor musculoesquelètics.

L'objectiu d'aquest Update és poder posar en comú l'actualitat que ens envolta a la seva aplicabilitat, així com indagar en la neurofisiologia que pugui explicar els seus bons resultats per així poder donar suport i justificar amb un major pes el seu ús en la pràctica clínica.

Objectius

Objectius específics:

- Discriminar en quin tipus de pacients poden resultar més adequades aquestes teràpies.
- Conèixer l'aplicabilitat d'aquestes tècniques en diferents tipus de patologies com les que corresponen a l'àmbit orofacial o al sòl pelvià.

Objectius d'aprenentatge:

Actualitzar coneixements per a aquells professionals fisioterapeutes que ja en tenen i donar a conèixer nous àmbits d'actuació per a aquells fisioterapeutes poc familiaritzats amb el seu ús.

Programa

9.15 h

Inauguració

Jordi Soriano Ortín, membre de la Comissió de Fisioteràpia Neuromusculoesquelètica del CFC.

9.30 h

Què tenen en comú la fisioteràpia invasiva i l'exercici físic?

Enrique Velasco Serna

Per què disminueix el dolor l'exercici físic? I la fisioteràpia invasiva? Està justificat l'ús de la fisioteràpia invasiva científicament? Quins pacients es beneficiaran de l'exercici físic i quins de les teràpies invasives? Sent tan diferents, quins punts tenen en comú? En aquesta xerrada s'abordaran totes aquestes preguntes i es debatrà l'evidència científica actual sobre els mecanismes neurofisiològics que sustenten aquestes teràpies, més senzills del que es pugués sospitar i compartits per la majoria d'abordatges.

A curt termini, aquest coneixement permetrà als assistents discriminar en quin tipus de pacients aquestes teràpies poden resultar més adequades, a més d'ajudar a fer una planificació per introduir-les adequadament dins d'un programa de tractament. A llarg termini, el paral·lisme entre els mecanismes d'acció de l'exercici i la teràpia invasiva pretén servir d'exemple per entendre que la fisiologia només és una i no entén d'escoles: ¿Per què, aleshores, les diferents escoles de fisioteràpia desenvolupen justificacions independents, poques vegades amb suport científic, per a les seves teràpies, alimentant una bombolla formativa que allunya la fisioteràpia de la pràctica basada en l'evidència? Reflexionarem sobre com el fet de dubtar de tot i substituir els discursos magistrals per estudis rigorosos és necessari per remar junts en la direcció correcta: una fisioteràpia en què saber què fas constitueixi la veritable fisioteràpia avançada.

10.15 h

Ús de la punció seca en la síndrome miofascial: dolor pelvià crònic

Jahn Dubery Manchola

El dolor pelvià crònic (DPC) és una experiència sensitiva desagradable que afecta negativament la qualitat de vida de qui el pateix.

La correlació de les síndromes de DPC i el dolor miofascial (DM) cada cop augmenta la seva evidència. Diversos estudis reporten la presència de punts gallet miofascials a nivell abdominal i de la musculatura pelviana en dones que pateixen DPC.

El dolor miofascial és un trastorn de dolor crònic caracteritzat per la presència d'àrees hipersensibles als músculs i el teixit connectiu a la palpació. A aquestes àrees o nòduls se les denomina punts gallet miofascials (PGM), aquests PGM són capaços de causar dolor local i/o dolor referit.

El dolor miofascial del sòl pelvià pot ocórrer junt o com a seqüela de disfuncions dels sistemes urinari, genital, colorectal o musculoesquelètic, o pot sorgir de manera independent.

Del tractament del DM es descriuen diferents tècniques, tant conservadores (estirament analític, alliberament per pressió, compressió, massoteràpia, relaxació postisomètrica) com invasives (punció seca superficial, punció seca profunda, estimulació elèctrica intramuscular, etc.). Específicament l'ús de la punció seca ha estat descrit a la literatura com una tècnica eficaç per a la reducció del dolor; la possibilitat d'arribar amb més facilitat a musculatura profunda és probablement el que ha contribuït a aconseguir aquestes millores.

11.00 h **Pausa**

11.15 h **Electròlisi aplicada a patologia musculoesquelètica**

Ana Santoja Calderón

Una de les preguntes que ens sorgeix quan parlem de l'electròlisi és: per a què serveix? La segona pregunta sol ser: quina evidència disponible hi ha?

Al llarg dels últims anys hi ha hagut un interès creixent en l'aplicació d'aquesta estratègia terapèutica.

Entendre els mecanismes neurofisiològics que subjauen en aquest corrent, els efectes que té sobre el sistema, les indicacions que aconsellen els experts i l'evidència disponible fins avui, és necessari per fer-ne un correcte maneig.

Al llarg d'aquesta ponència farem un repàs exhaustiu de les bases i resoldrem preguntes clau.

12.00 h **Neuromodulació percutània ecoguiada**

Ángela Menéndez Torre

La neuromodulació percutània ecoguiada és un procediment invasiu que està en boca de tothom i cada cop desperta més interès per la seva alta eficàcia clínica en el complex tractament del dolor. Tot i que puguem pensar que és una teràpia jove, les bases de la neuromodulació es remunten a finals dels seixanta.

En aquesta ponència, farem un repàs general sobre les bases i el creixement d'aquesta tècnica en base a l'evidència i la bibliografia actual, de manera que puguem veure de prop aquesta nova teràpia, conèixer les dianes de tractament i les indicacions mitjançant el raonament clínic.

Esperem que aquest acostament a la tècnica pugui despertar el vostre interès pel món de la neuromodulació percutània ecoguiada i per la seva recerca per contribuir així al creixement d'aquesta potent eina.

12.45 h ■ **Cloenda**

Ponents

Enrique Velasco Serna

Doctor *cum laude* i internacional en neurociència. Graduat *cum laude* en fisioteràpia. És investigador, docent i divulgador en neurofisiologia i biofísica del dolor a la Universitat KU Leuven de Bèlgica i codirigeix el grup de recerca *Neuroscience in Physiotherapy* (NiP) a Espanya. Anteriorment, havia treballat en diversos centres, entre els quals destaquen l'Institut de Neurociències d'Alacant, la Universitat de Duke als EUA, l'Hospital de Paraplègics de Toledo i la Universitat Hebrea de Jerusalem.

Jahn Dubery Manchola

Doctora en fisioteràpia. Màster oficial en Activitat física i salut. Experta en tractament conservador i invasiu en síndrome de dolor miofascial. Experta en fisioteràpia de sòl pelvià concepte GDP. Doctora en salut integral de la dona. Docent de la Facultat de Ciències de la Salut de la Universitat Internacional de Catalunya. Fundadora de Fisiowomen i Forafis.

Ana Santoja Calderón

Fisioterapeuta. Experta en síndrome de dolor miofascial, punció seca i acupuntura clínica. Màster oficial en fisioteràpia invasiva. Experta en electròlisi percutània musculoesquelètica. Experta en ecografia musculoesquelètica. Experta en DNHS. Formació en neuromodulació del dolor.

Ángela Menéndez Torre

Graduada en fisioteràpia per la Universitat d'Oviedo (Astúries). Màster en Fisioteràpia invasiva per la Universitat CEU San Pablo (Madrid). Experta en ecografia musculoesquelètica, disfuncions temporomandibulars i dolor orofacial. Actualment, compagina la tasca clínica al Centre Mèdic Gava a Navalcarnero (Madrid) amb la investigació. És membre del grup de recerca NECODOR i doctoranda a la Universidad Rey Juan Carlos (Madrid).